

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Vår ref.: 2024/7584-1

Deres ref.:

Dato: 06.02.2024

Sak 23/5569 Innspill til natur- og klimameldinger fra Østfold fylkeskommune

Viser til innspillsmøter om stortingsmeldinger om klima og natur. Hvor departementet ønsker skriftlige innspill i etterkant. På bakgrunn av dette sendes her skriftlig innspill fra Østfold fylkeskommune.

Østfold fylkeskommune har innspill til følgende spørsmål:

2. Hvilke viktige rammer og hensyn må de to meldingene ha med seg fra ditt ståsted?

Omstillingen til lavutslippssamfunnet 2050 foregår ute i kommunene. Det er viktig å hensynta kommunenes behov for tilstrekkelig veiledning og metodisk grunnlag når de blir møtt med nye krav og forventninger fra nasjonale myndigheter.

Et viktig hensyn å ta med seg inn i arbeidet er sammenhengen mellom natur og klima: mange klimatiltak vil påvirke mulighetene for å stanse tapet av natur på grunn av mangel på arealer. Avgjørelser som vil gå på bekostning av både natur og klima må tas underveis. Det er viktig at det legges opp til gode kommunikasjonsstrømmer som sørger for at beslutninger tas på bakgrunn av ny kunnskap og lokale hensyn. Man bør strebe etter, i den grad det er mulig, å ivareta en viss form for fleksibilitet i arbeidet for å unngå stivhengighet.

3. Arealbruksendringer er en stor utfordring både for natur og klima. Hva bør meldingene legge frem for å sikre at arealbruken fremover bidrar til at vi når natur- og klimamålene?

Kommunene har et stort ansvar for arealforvaltningen og skal leve opp til føringer og forventninger fra både stat og regionale myndigheter samt egne innbyggere. Klare retningslinjer fra statlig nivå vil kunne hjelpe kommunene i mange ulike avveininger og prioriteringer rundt deres utvikling. Konkrete tiltak for å støtte kommunene i arbeidet med arealforvaltningen kan være å utarbeide bedre kart og datagrunnlag over naturtypene, naturkvalitet og økosystemtjenestene for å støtte en kunnskapsbasert arealplanlegging i

PLAN samfunnsplanlegging og miljø

Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG

Besøksadresse: Oscar Pedersens vei 39, 1721 SARPSBORG

Telefon:

E-post: post@ofk.no

Internett: www.ofk.no

Org.nr.: 930580694

kommunene. Det etterspørres også et felles system for karbonregnskap og rapportering på klimagassutslipp fra arealbruksendringer.

Arealpolitikken kan inneholde prioriteringer om ivaretaking og restaurering av natur, avgift på nedbygging av natur, pålegg om kompensierende tiltak, strengere krav til utbyggingsformål og strengere reguleringer for arealbruken. Strengere reguleringer for arealbruk vil gi arealene mer verdi og føre til en mer bærekraftig arealbruk. Det kan få flere positive ringvirkninger, for eksempel ved å stimulere en sirkulær økonomi dersom industri med stor arealbruk får økte kostnader og økt fokus på ressursgjennbruk.

8. Med utgangspunkt i 2050-utvalgets hovedanbefalinger (se lenke), hva bør klimameldingen prioritere å følge opp, sett fra ditt ståsted?

Klimautvalget 2050 nevner i sine hovedanbefalinger at «...Norge er avhengig av fortsatt tett samarbeid med EU om klimapolitikken». I tillegg til denne anbefalingen er det rom for enda tettere bånd mellom Norge og EUs klimapolitikk. Vi mener at EU har flere verktøy for kommuner og fylkeskommuner som er lite tilgjengelig for norske aktører per dags dato. Det finnes ikke offisiell norsk energistatistikk fordelt på kommunenivå, og den norske kommunefordelte klimastatistikken skiller seg på flere områder fra kommunefordelt klimastatistikk som brukes i EU. Dette gjør det svært utfordrende for kommuner som vil delta på sentrale samarbeidsarenaer som Covenant of Mayors.

Selv om Horizon Europe er et svært viktig verktøy, er dette i større grad fokusert på forskning. EUs økonomiske støtte til klimaplanlegging og klima- og energiomstilling i kommuner og regioner blir i stadig større grad kanalisert gjennom LIFE-ordningen. Norge har dessverre hittil valgt å stå utenfor denne ordningen.

Utvalgets hovedanbefaling om at «*All politikk og alle beslutninger må ta utgangspunkt i at alle ressurser er knappe*» er bakgrunn for Østfold fylkeskommunes argumentasjon for at omleggingen til en sirkulær økonomi vil kreve at man innretter energiproduksjon, -forbruk og -distribusjon på en annen måte enn i dag. Når ressurser er knappe, har vi ikke råd til å sløse med verdifull bioenergi. I dag fakles mange GWh biogass, flere TWh spillvarme slippes over tak og som varmtvann ut i elver og fjorder, og biomasse kappes ned og råtner langs veiene våre. Vi har svært dårlig oversikt over hvor mye ved og annen bioenergi som benyttes til oppvarming og landbruksprosesser, men som påpekt av Energikommisjonen er strømsystemet helt avhengig av at en vesentlig del av oppvarmingen skjer med andre energibærere enn strøm.

Klimautvalget kan sannsynligvis gå lengre i sine betraktninger rundt hvordan energisystemet kan legges om etter UFF-prinsippene. Produksjon av bioenergi som biogass, bioetanol (fra visse prosesser), flis og halm, er nødvendig som ledd i å utnytte alle restråstoffer fra bærekraftig utnyttet biomasse.

I dag selges det omtrent 3.000 GWh drivstoff i Østfold, der så å si alt kommer fra fossile råvarer. Samtidig har fylket allerede i dag stor produksjon av fremtidens drivstoff, med omtrent 1.200 GWh biodrivstoff som biogass, bioetanol og biodiesel, i tillegg til elektrisitet. Hydrogen kan også produseres i Østfold fra lokale råvarer. Biogass og bioetanol står i en særstilling ut fra et bærekraftperspektiv, da de produseres lokalt fra avfall fra innbyggere og industrien. Det er stort potensial for å øke biogassproduksjonen, noe som vil utløse økt verdiskaping og sysselsetting på rundt 1,3 arbeidsplasser pr. GWh og vil kunne gi Østfold en sentral rolle i omstillingen fra fossilt til bærekraftig fornybare drivstoff innen tungtransport.

9. Hvordan legge til rette for en rettferdig omstilling til lavutslippssamfunnet, og hvordan bør en klimapolitikk som når klimamålene innrettes slik at den har legitimitet og aksept i samfunnet?

Et viktig element for å sikre rettferdighet i klimaomstillingen er tilgang på kompetanseheving. Disse tilbudene bør utvikles for ulike nivåer, og være tilgjengelig for hele befolkningen. Utvikling av opplæringen som fjernundervisning vil kunne gjøre tilbudene tilgjengelige for hele landet, og redusere transportbehov i forbindelse med gjennomføring av opplæringen. Ved å utarbeide tilstrekkelige etter- og videreutdanningstilbud rettet mot lavutslippssamfunnets kompetansebehov åpner vi for at flest mulig kan delta i og få tilhørighet til arbeidet mot lavutslippssamfunnet 2050.

Vennlig hilsen

Elin Tangen Skeide
Avdelingsleder

Erik Skauen

Dokumentet er elektronisk godkjent